

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

ПРИЛОЖЕНИЕ
към Заповед № РД 09 – 2055 / 31.12.2004 г.

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

**за провеждане на държавни изпити за придобиване трета степен на
професионална квалификация**

**СПЕЦИАЛНОСТ: № 1080 РЕСТАВРАЦИЯ НА СТИЛНИ
МЕБЕЛИ И ДОГРАМА**

София, 2004 г.

I. ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Изпитната програма е предназначена за организиране и провеждане на държавните изпити по теория и практика за придобиване трета степен на професионална квалификация по специалност **1080 Реставрация на стилни мебели и дограма** от професионална област **Горско стопанство и дървообработваща промишленост** от списъка на специалностите и професиите за професионалните училища, утвърден през 1993 година.

Разработена е на основата на ЗНП, ЗПОО, ЗСОМ, нормативните документи за придобиване степен на професионална квалификация.

II. ЦЕЛ НА ОБУЧЕНИЕТО

Основната цел на обучението по специалност **Реставрация на стилни мебели и дограма** – трета степен на професионална квалификация е чрез усвояване на основни знания и умения за тяхното прилагане обучаваните да придобият професионални компетенции за извършване на реставрационна обработка на стилни мебели, дограма и художествени предмети.

III. ПРОФЕСИОНАЛНИ КОМПЕТЕНЦИИ И КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕТО ИМ

ПРОФЕСИОНАЛНИ КОМПЕТЕНЦИИ

№ по ред	Професионални компетенции	Относителна тежест в крайното оценяване %
1	Знае и прилага нормативните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд в мебелното производство.	5
2	Познава, подбира и ползва дървесина, дървесни и спомагателни материали за производство на мебелни изделия и прилага знания за сушене на дървесината.	10
3	Знае и изпълнява последователно технологичните операции при изработване на мебели и дърворезба.	15
5	Чертае и разчита конструктивни чертежи, съставя конструктивна и разходно-нормативна документация на мебелни изделия.	15

6	Изработва изделия от дървесина, дървесни и спомагателни материали, извършва реставрационна обработка на мебели, дограма и художествени предмети.	15
7	Познава средствата и методите за консервация на изделия от дървесина.	15
8	Проектира мебели и интериор за жилищни и обществени сгради.	15
9	Познава икономиката, мениджмънта и маркетинга на фирмата.	5

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ (УЧЕБНИ ПРЕДМЕТИ) И КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ СТЕПЕНТА НА УСВОЯВАНЕТО МУ

№ по ред	Учебни предмети Теми от учебното съдържание:	Критерии за оценяване (знания и умения)
1.	<p><u>Здравословни и безопасни условия на труд</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Нормативни документи за здравословни и безопасни условия на труд. ➤ Пожарна и аварийна безопасност. ➤ Професионален и здравен риск и долекарска помощ. ➤ Безопасни условия за работа и опазване на околната среда. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Познава и прилага нормативните документи за здравословни и безопасни условия на труд. ➤ Познава и спазва правила и норми за пожарна и аварийна безопасност. ➤ Познава източниците на риск и начините за оказване на долекарска помощ. ➤ Организира, прилага и контролира безопасната работа и не допуска замърсяване на околната среда.
2.	<p><u>Материалознание</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Свойства на дървесината. ➤ Недостатъци на дървесината. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Познава и назовава физични, химични, механични и технологични свойства на дървесината. ➤ Определя плътност и влажност на дървесината. ➤ Описва недостатъците във

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Строеж, свойства и приложение на дървесината на местнорастящи и тропически дървесни видове. 	<p>формата настъблото и в строежа на дървесината.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Познава физиологията на гъбите и видовете гнилоти. ➤ Познава видовете червоядина и стадите на развитие на насекомите. ➤ Описва строежа, обяснява свойствата и дефинира приложението на дървесните видове.
3.	<p><u>Сушене на дървесината</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Цели на сушенето на дървесина. ➤ Методи на сушене-естествено и техническо. ➤ Режими на сушене и контрол на процеса на сушене. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Дефинира целите на сушенето. ➤ Изброява методите на сушене. ➤ Познава параметрите на режима на сушене. ➤ Обяснява напреженията и деформациите в дървесината. ➤ Познава технологията на сушене и начините за контрол на процеса.
4.	<p><u>Технологии и машини в мебелното производство</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Основни и спомагателни материали в мебелното производство. ➤ Разкрояване на основни материали. ➤ Формиране на детайли от масивна дървесина. ➤ Формиране на мебелни сборни единици. ➤ Допълнителна механична обработка. ➤ Шлайфане на дървесни повърхности. ➤ Изграждане на защитно-декоративни покрития. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Определя по вид, качество и предназначение различните дървесни материали. ➤ Описва схеми на разкрояване, познава машините за разкрояване. ➤ Познава машините и обяснява технологията за формиране на детайли. ➤ Дефинира процеса слепване, изброява видове лепила и приложението им, познава режими на слепване. ➤ Познава машините и обяснява технологията за допълнителна механична обработка на детайли и агрегати. ➤ Дефинира процеса шлайфане, изброява видовете шкурки и машини, описва режим на шлайфане. ➤ Познава видовете материали за изграждане на ЗДП, методи,

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Монтаж и опаковане на мебели. ➤ Украса на мебелите. ➤ Технологии за изработване на вити, стилови и тапицирани мебели. ➤ Производство на врати и прозорци. 	<p>машини и съоръжения за нанасянето им.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Подчертава особеностите при монтаж и опаковка на мебели, изброява видове мебелен обков и опаковъчни материали. ➤ Познава видовете украси на мебели. ➤ Различава технологичните процеси при изработване на вити, стилови и тапицирани мебели и изброява машини, инструменти и съоръжения за производството им. ➤ Изброява технологичните операции и машини за производство на врати и прозорци.
5.	<p><u>Техническо чертане</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Правила за оформяне на чертежи. ➤ Изобразяване.Изгледи, разрези и сечения. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Познава основните формати, мащаби, видовете линии и тяхното приложение, основните начини за графично оформяне. ➤ Разпознава и чертае правоъгълни и аксонометрични проекции, познава видовете изгледи, разрези и сечения.
6.	<p><u>Конструиране на мебели</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Класификация на мебелите.Съставни части и комплектуване. ➤ Основни съединения на конструктивните елементи на мебелите. ➤ Конструиране на конструктивните елементи на мебелите. ➤ Конструктивни решения при корпусните мебели. ➤ Функционални размери и особенос-ти в конструкцията на корпусните мебели. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Изброява признаците за класификация на мебелите. ➤ Назовава съставните им части и начините за комплектуване. ➤ Познава и изчертава конструктивните съединения. ➤ Познава и конструира видовете конструктивни елементи: детайли, агрегати, рамки, плочи. ➤ Обяснява предназначението на конструктивните елементи. ➤ Обяснява възможните конструктивни решения. ➤ Знае функционалните размери на корпусни мебели и описва

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Конструктивни решения при решетъчните мебели. ➤ Функционални размери и особености в конструкцията на решетъчните мебели. ➤ Конструирание на тапицерия. ➤ Конструирание на врати и прозорци от дървесина. 	<p>особеностите в конструкцията им.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Обяснява възможните конструктивни решения при решетъчните мебели. ➤ Знае функционалните размери на решетъчните мебели и описва особеностите в конструкцията им. ➤ Познава видовете тапицерски материали. ➤ Познава конструкцията на врати и прозорци от дървесина.
7.	<p><u>Проектиране на мебели и интериор</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Перспективно проектиране. ➤ Средства за интериорно композиране. ➤ Проектиране на основни видове мебели: за седене, за съхранение, за спане, маси. ➤ Обзавеждане на жилищни и обществени сгради. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Знае и прилага правилата за перспективно изобразяване. ➤ Познава и използва средствата за интериорно композиране. ➤ Прилага правилата за проектиране на основни видове мебели. ➤ Прилага принципи и норми при аранжиране на помещения на жилищни и обществени сгради.
8.	<p><u>Технология в дърворезбата</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Видове дърворезба и технология за ръчното ѝ изработване. ➤ Машинно изработване на дърворезба. ➤ Технологични схеми за изработване на изделие с дърворезба. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Познава и избира инструменти, приспособления и машини за конкретен вид дърворезба. ➤ Съставя подходяща технологична схема за изработване на изделие с дърворезба. ➤ Изяснява и спазва правилата за безопасна работа при изработване на изделие с дърворезба.
9.	<p><u>Проектиране в дърворезбата</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Проектиране на функционално изделие с битово предназначение, украсено с дърворезба. ➤ Проектиране на функционално декоративно изделие, украсено 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Изяснява мястото и формата на дърворезбата върху изделието. ➤ Изяснява формата и видовете елементи на композицията. ➤ Обяснява етапите на проектиране на изделие,

	<p>с дърворезба.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Проектиране на декоративно пано. 	<p>украсено с дърворезба.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Обяснява целта и етапите на проектиране на декоративно пано.
10.	<p><u>Специални реставрационни обработки</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Средства за специални реставрационни обработки. ➤ Средства за на консервация дървесината. ➤ Специални реставрационни обработки на изделия с художествена стойност. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Познава химичния състав и начина на действие на антисептици, инсектициди и антипирени. ➤ Познава средствата и методите за консервация на изделия от дървесина. ➤ Познава етапите и средствата за реставрационна обработка на изделия с художествена стойност.
11.	<p><u>Икономика</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Теория на пазарното стопанство. ➤ Икономика на фирмата. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Познава основните икономически закони, икономически показатели, данъчната политика на държавата. ➤ Познава правните възможности за създаване и регистриране на фирмата и прекратяване на дейността ѝ. ➤ Познава инвестиционния процес, възможностите за финансиране, организацията на заплащане и ценообразуване.
12.	<p><u>Мениджмънт</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Предприемачество. ➤ Мениджмънт. ➤ Управление на персонала, трудово-правни отношения и кадрова политика. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Познава ролята, функциите и личните качества на предприемача. ➤ Различава предприемаческите стратегии. ➤ Познава видовете мениджмънт, организационни системи, стилове и методи на управление на фирмата. ➤ Познава изискванията за сключване и прекратяване на трудов договор. ➤ Познава формите и методите на заплащане на труда и

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Бизнес планиране, раздели на бизнес плана. 	<p>договаряне на работната заплата.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Познава действащата система за социално и здравно осигуряване. ➤ Посочва критериите за подбор на персонала и оценка на работата му. ➤ Описва целите и задачите на бизнес плана. ➤ Познава основните раздели на бизнес плана и правната форма за осъществяване на бизнес. ➤ Очертава административно-управленската структура на фирмата.
14.	<p><u>Учебна практика по дървообработване и мебелно производство</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Обработка на дървесината с ръчни инструменти. ➤ Изработване на конструктивни съединения. ➤ Първа механична обработка на дървесина и дървесни материали. ➤ Подготвително-пресова работа. ➤ Втора механична обработка. ➤ Повърхностна обработка. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Използва ръчни инструменти за обработка на дървесината. ➤ Изработва конструктивни съединения. ➤ Изпълнява технологични операции за механична обработка на детайли от дървесина и дървесни материали на съответните дървообработващи машини. ➤ Демонстрира знания и умения за безопасна работа. ➤ Извършва подготвителни операции. ➤ Описва режими на пресоване, машини и съоръжения за пресоване. ➤ Изпълнява технологични операции за втора механична обработка на елементи от дървесина и дървесни материали на съответните дървообработващи машини. ➤ Демонстрира знания и умения за безопасна работа. ➤ Използва различни материали за повърхностна обработка и

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Сглобяване на корпусни и решетъчни мебели. 	<p>изгражда покрития.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Изпълнява технологичните операции за сглобяване на корпусни и решетъчни мебели.
15.	<p><u>Учебна практика по тапицерство</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Машини и съоръжения, намиращи приложение в производството на тапицирани изделия. ➤ Видове бодове и шевове. ➤ Видове основи за тапицерия. ➤ Изграждане на тапицерия без пружини. ➤ Изграждане на тапицерия с пружини и пружинни пакети. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Познава и умее да работи с машините и съоръженията, използвани в тапицерството. ➤ Разпознава и изпълнява ръчно и машинно видовете бодове и шевове. ➤ Разпознава и изработва видовете основи. ➤ Познава и изпълнява тапицерия без пружини. ➤ Познава и изпълнява основни видове тапицерия с пружинни елементи.
16.	<p><u>Учебна практика по дърворезбарство</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Видове инструменти и приспособления. ➤ Плоска резба. ➤ Пластична резба. ➤ Повърхностна обработка. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Познава и използва инструментите и приспособленията, намиращи приложение в дърворезбарството. ➤ Познава и изработва плоска резба. ➤ Познава и изработва пластична резба. ➤ Познава и изпълнява методите за повърхностна обработка на дърворезбите.
17.	<p><u>Учебна практика по дървостругарство</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Машини и инструменти, намиращи приложение в производството на струговани изделия. ➤ Изработване на корпусни и решетъчни мебели със струговани детайли. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Познава и използва машините и инструментите, намиращи приложение в производството на струговани изделия. ➤ Изработва мебели със струговани детайли.
18.	<p><u>Учебна практика по реставрация на мебели</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Реставрация на стилни мебели 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Извършват реставрационна

	и дограма.	обработка на врати, прозорци, тапицерия, мебели и дърворезба.
--	------------	---

IV. ОРГАНИЗАЦИЯ И СЪДЪРЖАНИЕ НА ДЪРЖАВНИТЕ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

1. Държавните изпити за придобиване трета степен на професионална квалификация са:
 - изпит по теория на професията;
 - изпит по практика на професията.
2. Държавният изпит по теория на професията е национален и писмен, провежда се на една дата за всички професии и за всички ученици с продължителност 4 астрономически часа.
3. Държавният изпит по практика на професията се организира като реставриране на изделие или детайл, провежда се по график на училището и е с продължителност до 3 дни по 6 астрономически часа.
4. Държавните изпити за придобиване трета степен на професионална квалификация по теория и практика на професията се провеждат върху учебното съдържание, предвидено в учебните програми по професионална подготовка за пълния курс на обучение.
5. До държавни изпити за придобиване трета степен на професионална квалификация се допускат ученици, успешно завършили 13-ти клас.
6. В определеното по графика време и място за провеждане на държавните изпити по теория и практика на професията учениците се явяват с документ за самоличност.

ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА

Изпитните теми са определени с изпитната програма, те са комплексни и включват учебно съдържание от няколко учебни предмета, като се базират на професионалните компетенции и знанията, представени в горната таблица.

СПИСЪК НА ИЗПИТНИТЕ ТЕМИ И ПЛАН-ТЕЗИС НА УЧЕБНОТО СЪДЪРЖАНИЕ

Изпитна тема № 1 Реставрация на стол от масивна дървесина, повреден от насекоми

План-тезис на учебното съдържание:

- Стадии на развитие и външни белези на насекомите.
- Видове инсектициди, химичен състав и начин на физиологично действие.

- Методи за пропиване на дървесината с антисептици в процеса на нейната експлоатация.
- Конструктивни елементи на стол.
- Конструктивни съединения между отделните елементи.
- Технологични операции и повърхностна обработка при реставрацията на изделието.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 1	Максимален брой точки 60
<ul style="list-style-type: none"> • Описва етапите на развитие и външните белези на дърворазрушаващите насекоми. 	5
<ul style="list-style-type: none"> • Изброява видовете инсектициди и обяснява химичния им състав и начин на физиологично действие. 	10
<ul style="list-style-type: none"> • Описва и обяснява методите за пропиване на дървесината с антисептици в процеса на нейната експлоатация. 	15
<ul style="list-style-type: none"> • Описва конструктивните елементи на стол. 	5
<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява конструктивните съединения между отделните елементи. 	5
<ul style="list-style-type: none"> • Избира и обяснява технологичните операции и прилаганата повърхностна обработка при реставрацията на изделието. 	20

Изпитна тема № 2: Реставрация на маса от масивна дървесина, повредена от насекоми

План-тезис на учебното съдържание:

- Стадии на развитие и външни белези на дърворазрушаващи насекоми.
- Видове инсектициди, химичен състав и начин на физиологично действие.
- Методи за пропиване на дървесината с антисептици в процеса на нейната експлоатация.
- Конструктивни елементи на маса.
- Конструктивни съединения между отделните елементи.
- Технологични операции и повърхностна обработка при реставрацията на изделието.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 2	Максимален брой точки 60
<ul style="list-style-type: none"> • Описва етапите на развитие и външните белези на дърворазрушаващите насекоми. 	5
<ul style="list-style-type: none"> • Изброява видовете инсектициди и обяснява химичния им състав и начин на физиологично действие. 	10
<ul style="list-style-type: none"> • Описва методите за пропиване на дървесината с антисептици в процеса на нейната експлоатация. 	15
<ul style="list-style-type: none"> • Описва конструктивните елементи на маса; 	5
<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява конструктивните съединения между отделните елементи. 	5
<ul style="list-style-type: none"> • Избира и обяснява технологичните операции и прилаганата повърхностна обработка при реставрацията на изделието. 	20

Изпитна тема № 3: Реставрация на бюро от масивна дървесина /дъб/, повредено от мебелен точилар

План-тезис на учебното съдържание:

- Строеж, свойства и употреба на дървесината на дъба.
- Видове инсектициди, химичен състав и начин на физиологично действие.
- Методи за пропиване на дървесината с антисептици в процеса на нейната експлоатация.
- Конструктивни елементи на бюро.
- Технологични операции и повърхностна обработка при реставрация на изделието.
- Правила за здравословни и безопасни условия на труд при работа с отровни вещества.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 3	Максимален брой точки 60
<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява строежа, свойствата и употребата на дървесината на дъба. • Изброява видовете инсектициди и обяснява 	5

химичния им състав и начин на физиологично действие.	10
• Описва методите за пропиване на дървесината с антисептици в процеса на нейната експлоатация;	15
• Описва конструктивните елементи на бюро.	5
• Избира и обяснява технологичните операции и прилаганата повърхностна обработка при реставрацията на изделието.	20
• Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд при работа с отровни вещества.	5

Изпитна тема № 4: Реставрация на гардероб от масивна дървесина /орех/, повреден от насекоми

План-тезис на учебното съдържание:

- Строеж, свойства и употреба на дървесината на ореха.
- Видове червоядина.
- Стадии на развитие на дърворазрушаващите насекоми.
- Предназначение, конструкция и функционални размери на гардероб.
- Дървозащитни вещества – кратка характеристика и изисквания към тях.
- Технологични операции и повърхностна обработка при реставрация на изделието.
- Правила за здравословни и безопасни условия на труд при работа с отровни вещества.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 4	Максимален брой точки 60
<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява строежа, свойствата и употребата на дървесината на ореха. • Изброява видовете червоядина. • Описва етапите на развитие на дърворазрушаващите насекоми. • Посочва функционалните размери и обяснява предназначението и конструкцията на гардероб. • Изброява видовете дървозащитни вещества и изискванията към тях. • Избира и обяснява технологичните операции и прилаганата повърхностна обработка при реставрацията на изделието. • Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд при работа с отровни вещества. 	<p>5</p> <p>5</p> <p>5</p> <p>15</p> <p>5</p> <p>20</p> <p>5</p>

Изпитна тема № 5: Реставрация на скрин от широколистна дървесина /бук/, повреден от насекоми

План – тезис на учебното съдържание:

- Строеж, свойства и употреба на дървесината на бука.
- Видове червоядина.
- Стадии на развитие на дърворазрушаващи насекоми.
- Предназначение, конструкция и функционални размери на скрин.
- Дървозащитни вещества – кратка характеристика и изисквания към тях.
- Технологични операции и повърхностна обработка при реставрация на изделието.
- Правила за здравословни и безопасни условия на труд при работа с отровни вещества.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 5	Максимален брой точки 60
<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява строежа, свойствата и употребата на 	

дървесината на бука.	5
• Изброява видовете червоядина.	5
• Описва стадиите на развитие на дърворазрушаващите насекоми.	5
• Посочва функционалните размери и обяснява предназначението и конструкцията на скрин.	15
• Изброява видовете дървозащитни вещества и изискванията към тях.	5
• Избира и обяснява технологичните операции и прилаганата повърхностна обработка при реставрация на изделието.	20
• Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд при работа с отровни вещества.	5

Изпитна тема № 6: Реставрация на гардероб от орех, с повреден орнамент на релефна резба на вратата

План-тезис на учебното съдържание:

- Старинни стилове, използвани при производството на гардероби – характерни елементи.
- Строеж, свойства и употреба на дървесината на ореха.
- Предназначение, функционални размери и конструкция на гардеробите.
- Технологични операции при реставриране на дърворезбата.
- Профилактична антисептична обработка на изделието.
- Реставрация на повърхностното покритие на гардероба.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 6	Максимален брой точки 60
• Изброява старинните стилове, използвани при производството на гардероби и обяснява характерните им елементи.	5
• Обяснява строежа, свойствата и използването на дървесината на ореха.	5
• Посочва функционалните размери и обяснява предназначението и конструкцията на гардеробите.	15
• Избира и обяснява технологичните операции при	

реставриране на дърворезбата. Описва технологичния процес при изработване на релефна резба.	20
• Избира метод и препарат за профилактична антисептична обработка на изделието.	5
• Избира и описва метода за реставрация на повърхностното покритие на гардероба.	10

Изпитна тема № 7: Реставрация на ракла от махагон с повреден орнамент на релефна резба на страницата

План-тезис на учебното съдържание:

- Строеж, свойства и употреба на дървесината на махагона.
- Предназначение, функционални размери конструкция на ракла.
- Технологични операции при реставриране на дърворезбата.
- Профилактична антисептична обработка на изделието.
- Реставрация на повърхностното покритие на раклата.
- Здравословни и безопасни условия на труд при работа с отровни вещества.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 7	Максимален брой точки 60
• Обяснява строежа, свойствата и употребата на дървесината на махагона.	5
• Посочва функционалните размери и обяснява предназначението и конструкцията на ракла.	15
• Избира и обяснява технологичните операции при реставриране на дърворезбата. Описва технологичния процес при изработване на релефна резба.	20
• Избира метод и препарат за антисептична обработка на изделието.	5
• Избира и описва метода за реставрация на повърхностното покритие на раклата.	10
• Изброява правилата за безопасни условия на труд при работа с отровни вещества.	5

Изпитна тема № 8: Реставрация на кресло със скелет от масивна дървесина и полумека тапицерна за седалка и облегалка

План-тезис на учебното съдържание:

- Тапицерски материали.
- Технологични операции при реставриране на полумека тапицерна на седалка и облегалка.
- Подготовка на лицев плат – правила при разкрояване на плюш, каре, райе и растителни мотиви. Декоративно оформяне.
- Профилактична антисептична обработка на дървения скелет.
- Реставрация на повърхностното покритие на изделието.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 8	Максимален брой точки 60
<ul style="list-style-type: none">• Описва видовете тапицерски материали и обяснява предназначението им.	10
<ul style="list-style-type: none">• Избира и обяснява технологичните операции при реставриране на полумека тапицерна на седалка и облегалка.	20
<ul style="list-style-type: none">• Посочва правилата за разкрояване и декоративно оформяне на лицев плат.	10
<ul style="list-style-type: none">• Избира метод и препарат за профилактична антисептична обработка на дървения скелет.	10
<ul style="list-style-type: none">• Избира и описва метода за реставрация на повърхностното покритие на изделието.	10

Изпитна тема № 9: Реставрация на кресло с меко тапицирани седалка и облегалка с пружинен пакет върху коланена основа

План-тезис на учебното съдържание:

- Класификация на мебелите за седене в зависимост от функционалното им предназначение.
- Тапицерски материали.

- Технологични операции при реставриране на мека тапицерия с пружинен пакет върху коланена основа.
- Правила за здравословни и безопасни условия на труд в тапицерството.
- Изисквания при опаковане и транспортиране на тапицирани изделия.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 9	Максимален брой точки 60
<ul style="list-style-type: none"> • Изброява видовете мебели за седене в зависимост от функционалното им предназначение. 	10
<ul style="list-style-type: none"> • Изброява видовете тапицерски материали и обяснява предназначението им. 	15
<ul style="list-style-type: none"> • Избира и обяснява технологичните операции за реставриране на мека тапицерия с пружинен пакет върху коланена основа. 	20
<ul style="list-style-type: none"> • Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд в тапицерството. 	5
<ul style="list-style-type: none"> • Посочва изискванията при опаковане и транспортиране на тапицирани изделия. 	10

Изпитна тема № 10: Реставрация на повърхностно покритие и антисептична обработка на обикновен двоен прозорец

План-тезис на учебното съдържание:

- Конструкция на обикновен двоен прозорец.
- Морфология на дърворазрушителните гъби и условия за тяхното развитие.
- Стадии на развитие на дърворазрушаващите насекоми.
- Дървозащитни вещества – кратка характеристика и изисквания към тях.
- Методи за пропиване на дървесината с антисептици в процеса на нейната експлоатация.
- Технологични операции при реставрация на повърхностното покритие и прилагане на профилактична антисептична обработка. Избор на материали.

- Правила за здравословни и безопасни условия на труд при работа с отровни вещества.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 10	Максимален брой точки 60
<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява конструкцията на обикновен двоен прозорец. 	5
<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява морфологията и условията за развитие на дърворазрушителните гъби. 	5
<ul style="list-style-type: none"> • Описва етапите на развитие на дърворазрушителните насекоми. 	5
<ul style="list-style-type: none"> • Изброява видовете дървозащитни вещества и изискванията към тях. 	5
<ul style="list-style-type: none"> • Описва методите за пропиване на дървесината с антисептици в процеса на нейната експлоатация. 	15
<ul style="list-style-type: none"> • Избира и обяснява технологичните операции за реставриране на повърхностното покритие и прилагане на антисептична обработка. Прави обосновка на избраните материали. 	20
<ul style="list-style-type: none"> • Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд при работа с отровни вещества. 	5

Изпитна тема №:11 Реставрация на повърхностно покритие и антисептична обработка на плътна пресувана врата

План-тезис на учебното съдържание:

- Конструкция на плътна пресувана врата.
- Гниене на дървесината и видове гнилоти.
- Морфология на дърворазрушаващите гъби - условия за тяхното развитие.
- Дървозащитни вещества – кратка характеристика и изисквания към тях.
- Методи за пропиване на дървесината с антисептици в процеса на нейната експлоатация.
- Технологични операции при реставрация на повърхностното покритие и прилагане на профилактична антисептична обработка. Избор на материали.

- Правила за здравословни и безопасни условия на труд при работа с отровни вещества.

Критерии за оценяване на изпитна тема №11	Максимален брой точки 60
<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява конструкцията на плътна пресувана врата. 	5
<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява същността на процеса гниене и описва видовете гнилоти. 	5
<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява морфологията и условията за развитие на дърворазрушаващите гъби. 	5
<ul style="list-style-type: none"> • Изброява видовете дървозащитни вещества и изискванията към тях. 	5
<ul style="list-style-type: none"> • Описва методите за пропиване на дървесината с антисептици в процеса на нейната експлоатация. 	15
<ul style="list-style-type: none"> • Избира и обяснява технологичните операции за реставриране на повърхностното покритие и прилагане на антисептична обработка. Прави обосновка на избраните материали. 	20
<ul style="list-style-type: none"> • Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд при работа с отровни вещества. 	5

Изпитна тема № 12: Реставрация на ажурна дърворезба от бяла мура, повредена от дърворазрушителни насекоми

План-тезис на учебното съдържание:

- Строеж, свойства и употреба на дървесината на бяла мура.
- Стадии на развитие на дърворазрушаващите насекоми.
- Технология за ръчно изработване на ажурна дърворезба.
- Методи за пропиване на дървесината с антисептици в процеса на нейната експлоатация.
- Технологични операции и повърхностна обработка при реставрация на изделието.
- Правила за здравословни и безопасни условия на труд при работа с отровни вещества.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 12	Максимален брой точки 60
<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява строежа, свойствата и употребата на дървесината на бяла мура. 	5
<ul style="list-style-type: none"> • Описва етапите на развитие на дърворазрушаващите насекоми. 	5
<ul style="list-style-type: none"> • Описва технологията за ръчно изработване на ажурна дърворезба. 	10
<ul style="list-style-type: none"> • Описва методите за пропиване на дървесината с антисептици в процеса на нейната експлоатация. 	15
<ul style="list-style-type: none"> • Избира и обяснява технологичните операции и прилаганата повърхностна обработка при реставрация на изделието. 	20
<ul style="list-style-type: none"> • Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд при работа с отровни вещества. 	5

Изпитна тема № 13: Реставрация на барелефна дърворезба от липа, повредена от дърворазрушителни насекоми

План-тезис на учебното съдържание:

- Строеж, свойства и употреба на дървесината на липа.
- Технология за ръчно изработване на барелефна дърворезба.
- Стадии на развитие на дърворазрушаващите насекоми.
- Методи за пропиване на дървесината с антисептици в процеса на нейната експлоатация.
- Технологични операции и повърхностна обработка при реставрация на изделието.
- Правила за здравословни и безопасни условия на труд при работа с отровни вещества.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 13	Максимален брой точки 60
<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява строежа, свойствата и употребата на дървесината на липа. • Описва етапите на развитие на 	5

дърворазрушаващите насекоми.	5
• Описва технологията за ръчно изработване на барелефна дърворезба.	10
• Описва методите за пропиване на дървесината с антисептици в процеса на нейната експлоатация.	15
• Избира и обяснява технологичните операции и прилаганата повърхностна обработка при реставрация на изделието.	20
• Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд при работа с отровни вещества.	5

Изпитна тема № 14: Реставрация на барелефна дърворезба от явор, повредена от дърворазрушителни насекоми

План-тезис на учебното съдържание:

- Строеж, свойства и употреба на дървесината на явор.
- Технология за ръчно изработване на барелефна дърворезба.
- Видове червоядина.
- Стадии на развитие на дърворазрушаващите насекоми.
- Видове инсектициди, химичен състав и начин на физиологично действие.
- Технологични операции и повърхностна обработка при реставрация на изделието.
- Правила за здравословни и безопасни условия на труд при работа с отровни вещества.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 14	Максимален брой точки 60
• Обяснява строежа, свойствата и употребата на дървесината на явор.	5
• Описва технологията за ръчно изработване на барелефна дърворезба.	10
• Изброява видовете червоядина.	5
• Описва етапите на развитие на дърворазрушаващите насекоми.	5
• Изброява видовете инсектициди и обяснява химичния им състав и начин на физиологично действие.	10
• Избира и обяснява технологичните операции и	

прилаганата повърхностна обработка при реставрация на изделието.	20
• Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд при работа с отровни вещества.	5

Изпитна тема № 15: Реставрация на стол от ясен с повредено повърхностно покритие и счупен преден крак /с призматична форма/. Антисептична обработка

План-тезис на учебното съдържание:

- Строеж, свойства и употреба на дървесината на ясен.
- Предназначение и класификация на столове.
- Функционални размери и конструкция на столовете.
- Дървозащитни вещества – кратка характеристика и изисквания към тях.
- Технологични операции, повърхностна и антисептична обработка при реставрация на изделието.
- Правила за здравословни и безопасни условия на труд при работа с отровни вещества.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 15	Максимален брой точки 60
• Обяснява строежа, свойствата и употребата на дървесината на ясен.	5
• Описва предназначението и изброява видовете столове.	5
• Посочва функционалните размери и обяснява конструкцията на столовете.	15
• Изброява видовете дървозащитни вещества и изискванията към тях.	5
• Избира и обяснява технологичните операции и прилаганата повърхностна и антисептична обработка при реставрация на изделието.	25
• Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд при работа с отровни вещества.	5

ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА

Държавният изпит по практика на професията се състои в разработване на тема с практическа насоченост съответстваща на съдържанието на учебните програми по професията (за теория и практика). Изпълнението на дейностите на държавния изпит по практика на професията се възлага чрез индивидуални практически задания.

Индивидуалните практически задания се разработват в съответствие с професионалните компетенции заложиени, в изпитната програма, съставят се в училището в зависимост от конкретните условия за провеждане на изпита и се утвърждават от директора на училището.

Индивидуалните практически задания се състоят от две части:

- Разработване на част от техническа документация (съставяне на технологична схема, съставяне на разходна норма на необходимите материали и т.н.)
- Реставрация на изделие, детайли и т.н. от разработената на първия етап техническа документация.

В индивидуалните практически задания се изписват:

- дейностите, които трябва да се извършат по време на държавния изпит по практика на професията – съставяне на технологична схема, разходна норма, реставрация на изделие, детайл и т.н.
- критерии за оценяване изпълнението на заданието, които се конкретизират на основата на единни национални критерии, заложиени в изпитната програма.

Държавният изпит по практика на професията е с продължителност до 3 дни по 6 астрономически часа. В деня, определен за откриване на държавния изпит по практика всеки ученик изтегля индивидуално практическо задание.

Теми за държавен изпит по практика за специалността Реставрация на стилни мебели и дограма

1. Реставриране на конструктивен елемент от мебелно изделие с повреда от механичен характер.
2. Реставриране на конструктивен елемент от мебелно изделие с дърворезба.
3. Реставриране на конструктивен елемент от мебелно изделие, повреден от насекоми.
4. Реставриране на конструктивен елемент от мебелно изделие, повреден от гъби.
5. Реставриране на стругован конструктивен елемент от мебелно изделие.
6. Реставриране на тапицерия на мебелно изделие.

7. Реставриране на повредена повърхност на фурнировано мебелно изделие.
8. Реставриране на повърхностното покритие на мебелно изделие.

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ИНДИВИДУАЛНИТЕ ПРАКТИЧЕСКИ ЗАДАНИЯ

№ по ред	К р и т е р и и	П о к а з а т е л и	Брой точки
1.	Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Познава и прилага нормативни документи за здравословни и безопасни условия на труд. ■ Познава източниците на риск и начините за оказване на долекарска помощ. ■ Организира, прилага и контролира безопасната работа и недопуска замърсяване на околната среда. 	5
2.	Изработване на част от техническа документация	<ul style="list-style-type: none"> ■ Съставяне на технологична схема за процеса на реставрация на изделието. ■ Съставяне на разходна норма за необходимите материали. 	10
3.	Реставрация на детайл, изделие и т.н.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Правилен подбор на материали, инструменти и съоръжения. ■ Спазване на технологичната последователност на операциите според изпитното задание. ■ Ефективна организация на работното място - подреденост, целесъобразна употреба на материали, работа с равномерен темп. ■ Спазване изискванията на правилниците, наредбите и другите нормативни документи. 	10 10 5 5
4.	Качество на изпълнението на изпитното задание.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Съответствие на всяка завършена операция с изискванията на конструкцията и технологията. 	5

		<ul style="list-style-type: none"> ■ Съответствие на крайното изделие с изискванията на заданието. ■ Изпълнение на задачата в поставения срок; 	
5.	Самоконтрол и самопроверка на изпълнение на изпитното задание.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Операционен контрол – при избора на материали и инструменти и изпълнение на конкретни дейности. ■ Контрол на техническите показатели – текущ и на готовото изделие съгласно изпитното задание. ■ Оценка на резултатите, вземане на решение и отстраняване на дефекти. ■ Оптимален разчет на времето за изпълнение на изпитното задание. 	5
6.	Защита на изработената документация и изделие.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Подготвя изделието за предаване на изпитната комисия, почиства го от технологичния отпадък. ■ Сравнява изработеното изделие с изискванията на заданието. 	5
		О Б Щ О	60

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ДЪРЖАВНИТЕ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

1. Системата за оценяване на държавните изпити за придобиване на професионална квалификация е точкова. Максималният брой точки за оценяване на всяка изпитна тема по теория и практика е **60**.
2. Оценяването на всяка изпитна тема се извършва по критериите към нея, определени в изпитната програма.
3. Оценяването на всяко индивидуално практическо задание се извършва по критериите, изписани в него, които са разработени на базата на националните критерии, определени в изпитната програма.
4. Всеки член на съответните изпитни комисии, включително председателите, преглеждат и оценяват разработените изпитни теми, преглеждат и оценяват индивидуалните практически задания и

- изслушват защитите им и вписват определения от тях брой точки в съответния индивидуален протокол.
5. Реалният брой точки от държавните изпити по теория и практика на професията се изчислява като средноаритметичен с точност до 0,01 от точките на всички членове на съответните изпитни комисии.
 6. На всяка изпитна тема се поставя рецензия и реалния брой точки, с които тя е оценена и се подписват всички членове на комисията.
 7. В индивидуалните практически задания се изписва реалния брой точки, под които се подписват всички членове на комисията.
 8. Цифровите оценки от държавните изпити по теория и практика на професията се изчисляват с точност до 0,01 по формулите:
ТЕОРИЯ - ЦИФРОВА ОЦЕНКА = 0,1 X РЕАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ
 9. Цифровите оценки се вписват в протоколите за резултатите от държавния изпит по теория на професията и от държавния изпит по практика на професията.
 10. Цифровите оценки се обявяват най-късно до пет дни след приключване на изпитите.

ЛИТЕРАТУРА

1. Манджукова Х., Лазаров В., Дървесинознание и материалознание, Техника, С., 1970 г.
2. Илчев Х., Материалознание по тапицерство и декораторство, Техника, С., 1970 г.
3. Николов С и колектив, Сушене на дървесината, Земиздат, 1992
4. Попова Е. и колектив, Технологии и машини в мебелното производство, Земиздат, С., 1992
5. Мръвкарров Й. и колектив, Технология на мебелното производство, Земиздат С., 1988
6. Кючуков Г. и колектив, Конструирание на мебели, Сиела С., 1999
7. Илчев Х., Технология на тапицерството, Техника, С., 1984
8. Касабов К. и колектив, Съвременна тапицирана мебел, Техника С., 1984
9. Филипов Г., Машини за производство на мебели, Техника, С., 1979
10. Сандалски Б. и колектив, Машинно чертане I част, Техника, С., 1993
11. Дишков Г., Проектиране на мебели и интериор, Просвета, 2002
12. Баев Д. и колектив, Чертане и конструирание на мебели, Земиздат, 1988
13. Друмев Д., Стилосзнание, Техника, С., 1977
14. Беджев И., Стилосзнание, Земиздат, С., 1989
15. Петков И., Да се научим на дърворезба, Техника, С., 1988
16. Маринов И., Елефтеров Д., Ръководство по дърворезба и пирография, Земиздат, С., 1986
17. Михайлов А., Предпазване от вредители на конструкции и изделия от дървесина, Техника, С., 1979
18. Виделов Хр., Защита и модифициране на дървесината, Земиздат, С., 1980

Авторски колектив:

1. инж. Н. Евтимова, МОН
2. инж. В. Чолева, ПГВАД „Христо Ботев”, гр.София
3. инж. М. Лазарова, ПГ „З.Зограф”, гр.Плевен
4. инж. Н. Костова, ПГ „З.Зограф”, гр.Плевен
5. инж. Н. Винева, ПГ „З.Зограф”, гр.Плевен
6. инж. Р. Александрова, ПГ „З.Зограф”, гр.Плевен